

ומשובחים [גיטין נח ע"א]). בדרך אגב מתארים חכה"ט כי הדבר גורם להחלשת הכוחות האחרים, כגון חיסון למחלות, חוזק עצמות, אורך חיים ועוד, דבר המאלץ את המגדלים לשלח את העופות מוקדם ככל האפשר לשחיטה, וכן להוציא לשחיטה את המטילות שיוורת תפוקת הטלתן (בערך בגיל שנתיים). למותר לציין כי אחוזי הסרפות בעופות אלו גדולים יותר מאשר ברנגלים (ראה התע"ת יו"ד סוס"י יג-יד).

הכלאות ממינים אחרים

לפי מה שנמסר מחכה"ט, חלק מהשכחת זני התרנגולים, נעשה גם כן ע"י הכלאות. למשל, כשהגיעו המתיישבים החקלאים לארץ ישראל לפני כמאה שנה, מצאו כאן מין תרנגול ערבי (התרנגול החום הנקרא בלאדי [ראה בבית הבחירה למאירי על עבודה זרה דף יג ע"ב, שכתב שבימי המשנה היה תרנגול לכן דבר מיוחד ולא מצוי. וראה במדרש איכה א, ט, דמשמע שלפחות באיזור ירושלים היו מצויות תרנגולות לבנות ושחורות בשווה. וראה עוד ברמ"א או"ח תרה, ומשנ"ב שם סק"ד, וכה"ח ס"ק כד]), שבשרו רזה וקשה, ומסיל מעט ביצים. לכן הביאו מארצות אירופה מינים משובחים בבשרם ובהטלת ביציהם, אך המינים הללו לא החזיקו מעמד בתנאי מזג האוויר של ארצנו, וכן מתו בהמוניהן ממחלות המצויות כאן ואינן מצויות בארצות מוצאן. לכן הכליאו סוגי תרנגולות מרבי-ביצים מהסוג האירופאי, עם סוגים מעוטי-ביצים החיים ורגילים לאוירא דארץ ישראל ולחום השורר בה, וחסינים יותר למחלות המצויות בה, עד שיצא מין התרנגול המצוי כיום בארץ לאכילה ולביצים. בכל הענין הזה יש לדעת האם כל העופות שהכליאו באותם אבות התרנגולים, היו בעלי מסורת ברורה ומוצקה, ולא היו מאותם עופות קרובים לתרנגול שמנינו למעלה, שלחלקם אין מסורת ברורה.

בסוגיית זו של הכלאות, יש לדון מכמה בחינות: אם אחד העופות היה טמא ממש, לכאורה לא יתעברו זה מזה, כי קי"ל בבכורות (ו ע"א): "לעולם אין מתעברת לא טמאה מן הטהור, ולא טהורה מן הטמא". וכן פסק הרמב"ם (פ"א מהמא"א הי"ג). ברם שם במרא אמרו שיתכן שתתעבר טהורה מן הטמא, כשהוא קלוט בן פרה, שקורא לו ר"ש טמא, והוא הדין במקרה רידן יכולה טהורה להתעבר מן הטמא, כשהיה אותו טמא – דמות טהור שנולדה מן הטמא, שרינו כטמא, אך טבעו לענין עיבור הוא כטהור (כ"כ בדרך אמונה הלכות כלאים פ"ט הי"ג ס"ק כ), אם כי חשש זה רחוק ואינו מצוי.

ועוד יש להשיב, כמו שכתב בנחל אשכול (כב, אות י) דהאי כללא דאין טהור מתעבר מן הטמא, הוא רק בבהמה וחיה, אבל בעוף יתכן שיתעברו, כמו שמצאנו בתוס' בגדה למ"ד שתרגולא ותרגולתא דאנמא זכר ונקבה הם, ויצירת האפרוח כמעפרא קא גביל – מתעברת התרגולתא הטהורה מהתרגולא הטמא. וכ"מ קצת מהרמב"ם שהביא דין זה רק גבי כלאים דבהמה וחיה.

ועיקר הבעיה תהיה הכלאה במינים שאין עליהם מסורת ודאית, אבל מ"מ שייכים הם